

RAADSVOORSTEL

Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030

Gemeente Zeist

Portefeuillehouder Wethouder Catsburg
Opsteller Zijlstra, Wiebe
Zaak/stuknummer 829489/RV25.057
Besluit college 14 oktober 2025

Ontvangst griffie 15 oktober 2025
Ronde Tafel
Debat
Raadsvergadering

Onderwerp Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030

Doel van het voorstel

Besluitvorming over de Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030.

Voorgesteld besluit

1. De Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030 vaststellen.

Besluit Raad

Inhoud (korte samenvatting)

Onze huidige manier van consumeren, waarbij we goedkope producten kort gebruiken en deze na gebruik weggooien, is niet houdbaar. De grondstoffen die nodig zijn om deze producten te maken raken in snel tempo op en de processen om deze grondstoffen te winnen en te verwerken veroorzaken veel schade aan onze natuurlijk leefomgeving.

Daarom zetten we ons, in lijn met de nationale en regionale doelstellingen, al enkele jaren in voor een circulaire samenleving in Zeist. In een Circulaire Samenleving gaan we slimmer en zorgvuldiger om met grondstoffen. We gebruiken minder nieuwe grondstoffen, kiezen vaker voor hergebruikte of hernieuwbare grondstoffen en houden die zo lang mogelijk in gebruik. Bijvoorbeeld door producten te repareren of door te geven aan iemand die ze nog kan gebruiken. Zo halen we maximaal waarde uit de grondstoffen die we gebruiken en minimaliseren we de totale hoeveelheid afval.

In de routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030 scherpen we de circulaire ambities uit de Brede Milieuvisie Zeist (2016) aan. We zetten in op 4 actielijnen waarbinnen we in de periode tot 2030 aan concrete doelstellingen en activiteiten werken. Zo houden we één oog op de gewenste toekomst, terwijl we ons praktisch inzetten op verandering in het hier en nu.

VERDIEPING

Inleiding

In 2016 is de [Brede Milieuvisie Zeist](#) vastgesteld met daarin de ambitie voor een circulaire economie in gemeente Zeist. Deze ambitie is kracht bij gezet in het coalitieakkoord waarin onder andere is ingezet op een circulair plan. Als gevolg hiervan is in september 2024 een eerste versie van de Routekaart Circulaire Samenleving Zeist door uw college vastgesteld, waarover we u via [RIB24.122](#) hebben geïnformeerd. De bijgevoegde routekaart is een doorontwikkeling op dat document en geeft nadere concretisering en invulling aan de pijler Circulaire Economie uit de Brede Milieuvisie.

De afgelopen jaren is er op circulair gebied een hoop gebeurd, zoals in maart 2025 via [RIB25.035](#) Update Circulaire Samenleving Zeist, uitgebreid is toegelicht. Met de vaststelling van deze Routekaart zetten we een volgende stap en nemen we verantwoordelijk voor ons aandeel in de overgang naar een Circulaire Samenleving. Zo dragen we lokaal bij aan het versterken van de Zeister samenleving én leveren we onze bijdrage aan de Europese en nationale doelstellingen zoals verwoord in het Rijksprogramma [Nederland Circulair 2050](#) en het [nationale programma Circulaire Economie](#).

ARGUMENTEN

1. *De inzet op een circulaire samenleving vergroot de robuustheid van de Zeister economie, draagt bij aan een leefbaar en duurzaam Zeist én versterkt het sociale welzijn.*

Met de inzet op een circulaire samenleving verkleinen we onze afhankelijkheid van de (import van) nieuwe grondstoffen. Zo versterken we de bestaanszekerheid van Zeister bedrijven én de robuustheid van de Zeister samenleving als geheel. Ook benutten we circulaire maatregelen om bij te dragen aan andere maatschappelijk opgaven. Zo resulteren circulaire keuzes vaak in een sterke vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en andere vervuiling. Ondanks dat een groot deel van de effecten in eerste instantie buiten gemeente Zeist plaatsvinden, zijn de voordelen hiervan (waaronder minder extreem weer en herstel biodiversiteit) uiteindelijk ook in Zeist voelbaar. Daarbij bieden lokale ketens die in een circulaire samenleving worden gevormd ook voordelen voor de interactie, samenwerking en daarmee verbinding in gemeente Zeist en omliggende regio's.

2. *Met de tussendoelstellingen voor 2030 en bijbehorende activiteiten wordt binnen de invloedsfeer van de gemeente Zeist ingezet op de meest kansrijke aspecten van de brede maatschappelijke transitie.*

Tijdens het werken aan een maatschappelijke transitie heeft iedere partij, van inwoner en bedrijf tot overheid en maatschappelijke organisatie hun eigen aandeel en verantwoordelijkheid. De aspecten waar onze inzet het meest kansrijk en belangrijk is hebben we onderverdeeld binnen 4 actielijnen. Zo zetten we de beschikbare middelen verantwoord en effectief in. Minimaliseren we onnodige afhankelijkheden van derden. En leggen we de basis voor effectieve monitoring en bijsturing.

- Actielijn A (Het goede voorbeeld geven (standaardisatie)) bevat de thema's waar we als gemeente, bijvoorbeeld in de rol als opdrachtgever of inkoper, veel directe invloed hebben. Deze invloed willen we benutten om te zorgen dat wij als gemeente Zeist het goede voorbeeld geven en circulariteit zo snel mogelijk als standaard uitgangspunt nemen bij wat we doen. Zo kiezen we als gebruiker van grondstoffen, bijvoorbeeld bij de inrichting van de openbare ruimte of het onderhoud van maatschappelijk vastgoed, steeds vaker voor circulaire oplossingen. Werken we toe naar de borging van circulaire principes en uitgangspunten in onze werkprocessen, zoals bij de inrichting van onze (project)begroting(en) en tijdens de inkoop van producten en diensten.
- Actielijn B (Onderzoeken en faciliteren), C (Normeren en normaliseren) en D (Stimuleren en samenwerken) bevatten thema's waarbij onze invloed minder direct is of waar we voor resultaten sterk afhankelijk zijn van derden, bijvoorbeeld als partner bij de ontwikkeling van nationale wet- en regelgeving, als subsidieverstrekker of vergunningenverlener, om circulair denken en doen ook bij andere partijen te stimuleren en mogelijk te maken.

3. *Met het gereserveerde transitiebudget behouden we flexibele ruimte om in te zetten wanneer concrete kansen om circulaire impact te maken zich voordoen*

Met de routekaart zetten we koers voor veranderingen op de lange termijn én in het hier en nu. Soms dienen concrete kansen zich in projecten of vanuit maatschappelijke ontwikkelingen zich aan. We hebben in de gereserveerde middelen budget gereserveerd om hierop in te springen. Zo staan we klaar om snel te schakelen en incidentele kansen te verzilveren wanneer die zich voordoen.

KANTTEKENINGEN

1. *De beschikbare capaciteit is voldoende om binnen de actielijnen laagdrempelige kansen te verzilveren, maar onvoldoende om als kartrekker of initiatiefnemer versnelling te realiseren.*

Met de huidige set aan activiteiten is gemeente Zeist breed aangehaakt op de belangrijkste aspecten van de transitie. Met aangehaakt wordt bedoeld dat we op de hoogte zijn van actuele ontwikkelingen en laagdrempelige kansen benutten wanneer die zich voordoen. Zo zorgen we voor een brede basis waar in de toekomst op kan worden door ontwikkeld of bijgestuurd. En zijn we in staat energie in de samenleving op specifieke thema's te herkennen en partijen aan elkaar te verbinden. Met de keuze om breed aangehaakt te zijn kiezen we er indirect ook voor dat we op specifieke thema's geen rol kunnen nemen al kartrekker of koploper te zijn. Mocht er extra ambitie zijn om op specifieke thema's kartrekker of koploper te zijn, vraagt dit meer dan de huidige capaciteit en financiële middelen.

2. *De afhankelijkheid van structurele wijzigingen buiten onze invloedssfeer is groot*

De overgang naar een circulaire samenleving maken we als gemeente Zeist niet alleen. We zijn hierbij als gemeentelijke organisatie sterk afhankelijk van medeoverheden (onder andere voor aanpassingen in wet- en regelgeving), consumenten(gedrag) en producenten binnen én buiten de grenzen van gemeente Zeist. We zetten daarom sterk in op samenwerking, maar nemen op de korte termijn ook verantwoordelijkheid voor ons aandeel in de overgang. We willen niet wachten op anderen, maar in actie komen. De doelstellingen en activiteiten tot 2030 zijn daarom uitvoerbaar en haalbaar zonder (of met minimale) afhankelijkheid van derden. Daarbij biedt de inzet op een circulaire samenleving onderweg naar het einddoel vaak al concrete voordelen. Zo kan levensduurverlenging, bijvoorbeeld door reparatie of hergebruik, soms veel goedkoper zijn dan een volledige vervanging en dragen veel circulaire oplossingen bij aan een schonere, gezondere en meer sociale leefomgeving.

TOELICHTING

Participatie

Bij het opstellen van de Routekaart Circulaire Samenleving Zeist van september 2024 is samengewerkt met verschillende partners, bedrijven en inwoners(groepen). Voor de voorliggende Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030 is hierop verder gebouwd. Zo zijn er werksessies geweest met verschillende duurzame partners, waaronder Samen Duurzaam Zeist, Stichting Stadslandbouw en de Boswerf om de Routekaart op verschillende thema's aan te scherpen. Zijn er 2 netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor Zeister bedrijven met circulaire activiteiten of interesse om circulaire activiteiten in de toekomst te ontwikkelen. Zijn er diverse 1-op-1 gesprekken met ondernemers in Zeist geweest én is afstemming binnen het regionale ondernemersnetwerk Circulair Utrecht benut om de doelstellingen en activiteiten in relatie tot circulaire bedrijvigheid aan te scherpen. Ook zijn de resultaten en input uit de enquêtes, als onderdeel van de campagne 'slim met afval', benut om de activiteiten gericht op inwoners aan te scherpen.

Financiële toelichting

De uitvoering van de Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030 wordt ingevuld vanuit het structurele budget van team Energie en Duurzaamheid, aangevuld voor de periode 2026-2030 middels de gelden uit de landelijke regeling: capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Dit is een tijdelijke regeling tot 2030. Het jaarlijkse structurele budget van team Energie en Duurzaamheid dat wordt ingezet voor de uitvoering van de Routekaart is 50.000 euro. Aanvullend hierop wordt jaarlijks 350.000 euro van het CDOKE budget gereserveerd voor de uitvoering van de Routekaart. Hiermee zijn de activiteiten in de routekaart voor de periode 2026-2029 gedekt.

Juridische aspecten

Op grond van de Bekendmakingswet wordt de Routekaart bekend gemaakt via het gemeenteblad en de officiële bekendmakingen op overheid.nl

Duurzame aspecten

De overgang naar een circulaire samenleving geeft invulling aan de duurzaamheidsambities van de gemeente Zeist, zoals geformuleerd en vastgesteld in de Brede Milieu Visie (2016) en het coalitieakkoord 2022-2026 *'Samen bouwen aan een mooi en duurzaam Zeist'*. De inzet op een circulaire samenleving wordt daarbij gezien als een krachtig middel om bij te dragen aan meerdere duurzaamheidsopgaven, waaronder klimaatverandering en biodiversiteitsverlies.

Samenhang met andere projecten

De overgang naar een circulaire samenleving hangt op alle lagen samen met de verschillende thema's en opgaven waar de gemeente Zeist aan werkt. Dit zie je terug in de doelstellingen waar via de overgang naar een circulaire samenleving kan worden bijgedragen. Deze samenhang zie je ook terug in diverse visie- en beleidsdocumenten, waaronder het economisch kompas, het klimaatplan (in ontwikkeling), het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI, in ontwikkeling) en het uitvoeringsplan biodiversiteit. In projecten zal vanuit dit beleidskader telkens worden afgewogen op welke wijze het beste kan worden bijgedragen aan de verschillende ambities.

VERDERE PROCES

Planning en uitvoering

De routekaart bevat doelstellingen voor 2030 en activiteiten die in de periode 2026-2030 worden uitgevoerd. Hierbij wordt verder gebouwd op de inzet van de afgelopen jaren en de acties uit de Routekaart van september 2024. In 2029 zal gestart worden met het uitwerken van een vervolg op de huidige routekaart die uiterlijk 2030 in werking zal treden.

Evaluatie

We monitoren de voortgang de komende jaren voornamelijk kwalitatief. Dit doen we aan de hand van enkele vragen. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de kansen en uitdagingen die we tegen zijn gekomen bij het al dan niet behalen van de doelstellingen en waar we staan ten opzichte van de ambitie voor 2050. Data en breed gedragen indicatoren voor kwantitatieve effectmonitoring zijn nog beperkt beschikbaar. Daarom zijn enkele prestatie indicatoren geselecteerd om in de komende jaren monitoring op in te richten. Na uitvoering van een nulmeting rapporteren we jaarlijks over de indicatoren op het gebied van opdrachtgeverschap en inkoop (percentage van totaal inkoopvolume met circulaire uitvraag) en facilitaire dienstverlening (hoeveelheid restafval en percentage gescheiden aangeboden afval). We sluiten met de verdere ontwikkeling van de monitoring waar mogelijk aan op nationale en regionale monitoringsstandaarden. Tweejaarlijks herijken we de routekaart op basis van de monitoring en evaluatie.

BIJLAGEN

1. Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030

RAADSBESLUIT

Gemeente **Zeist**

Behoort bij raadsvoorstel

Nr. RV25.057

De raad van de gemeente Zeist;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 oktober 2025;

BESLUIT:

De Routekaart Circulaire Samenleving Zeist 2026-2030 vaststellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De raad voornoemd,

drs. E.M.H. Lemaier, griffier

drs. J. Langenacker, voorzitter